

‘De rechten van het kind is het hoogste goed’

Interview met Shamsa Said

Functie:

Projectmedewerker VGV [Vrouwelijke Genitale Verminking]

Achtergrond:

Shamsa is trainer en adviseur op het gebied van meisjesbesnijdenis voor professionals en sleutelfiguren. Van huis uit is Shamsa juriste, zij heeft rechten gestudeerd. Hierna heeft zij in België een master in internationale betrekkingen gevolgd. Shamsa heeft als consultant bij de ambassade gewerkt. Sinds '92 is Shamsa woonachtig in Nederland en zet zij zich in voor de strijd tegen meisjesbesnijdenis.

Shamsa over meisjesbesnijdenis:

Shamsa is een Somalische. Zelf is zij als klein meisje besneden. In haar land is dit de normaalste gang van zaken. Men weet niet beter. Ieder meisje wil en moet dit mee maken. Het hoort er nu eenmaal bij, hierna ben je een vrouw, wordt je geaccepteerd, ben je rein en wordt er een groot feest voor je gegeven.

Pas in Brussel, als volwassen vrouw, kwam Shamsa er achter dat niet iedere vrouw besneden is. Shamsa lag in het ziekenhuis voor de bevalling van haar eerste kind. Iedereen rende van hot naar her en Shamsa kreeg erg veel aandacht. Ze merkte dat er iets aan de hand was, dat ze anders was. Toen ze de dokter vroeg wat er aan de hand was vertelde hij haar: ‘Shamsa, je bent besneden’. Ja, dat wist ze wel, maar is dat dan vreemd? Door deze ervaring kwam Shamsa dichtbij haar zelf, dit was de ergste confrontatie met haar besnijdenis.

Shamsa kijkt met een positief gevoel terug naar haar verleden. De traditie erkent zij als slecht, maar haar ouders neemt zij niets kwalijk. Ze wisten niet beter. Die onwetendheid, dat stukje gebrek aan kennis vindt Shamsa zo kwalijk dat zij hier haar levenswerk van heeft gemaakt.

Er wordt namelijk geen link gelegd tussen de gezondheidsproblemen van de vrouw en haar besnijdenis. De gezondheidsproblemen van de vrouw zijn inshallah – [zo] als God het wil. Zelf begreep Shamsa ook pas in het westen dat het niet normaal is om pijn te ervaren bij het plassen, bij de menstruatie, seks etc. Dat dit niet bij het vrouw-zijn hoort. Dit zijn slechts enkele lichamelijke complicaties die optreden bij een besnijdenis. En dan hebben we het nog niet eens over de geestelijke gevolgen.

In 1994 werd Shamsa de medeoprichter van FSAN, Somalische koepelorganisatie. FSAN zet zich in voor de bevordering van de participatie van Somaliërs in de Nederlandse samenleving. Het bespreekbaar maken van meisjesbesnijdenis is één van haar doelen. Shamsa erkende het belang van een zelforganisatie die op landelijk niveau zou opereren. Dit omdat je op deze manier als eenheid en intermediair een behoefte formulering kunt communiceren naar de overheid.

Shamsa krijgt veel voldoening uit en positieve reacties op haar werk. Ook stelt Shamsa dat er inmiddels veel gebeurt is. In het begin van de jaren '90 was er sprake van een shocktoestand voor beide partijen. De Nederlanders die kennis maakten met deze barbaarse traditie in hun eigen land. Daar tegenover stonden de Somaliërs die langzaam maar zeker een andere kijk op hun eigen traditie konden creëren. Vooral geschoolde vrouwen begonnen dit onderwerp op te pakken. Zij zaten na de realisatieklap met veel vragen en zochten elkaar op. Anderen gingen uit van eigen kennen en kunnen. Maar op het moment dat je het hebt over de gezondheid van de vrouw, is dit iets waar iedereen zich in herkennen kan. Meer en meer werd er draagvlak gecreëerd voor het onderwerp en de bestrijding ervan. Shamsa erkent in het afgelopen decennia grote sprongen in de vooruitgang. Ook internationaal.

Kennis verspreiding in eigen kringen is volgens haar één van de meest belangrijke dingen voor een realisatie van een uitbanning van meisjesbesnijdenis. Op deze manier kun je een gedragsverandering realiseren. Daarnaast is een hard beleid nodig. Een beleid dat zichzelf waarmaakt. Zo is Shamsa bijvoorbeeld voor een aanmeldingsplicht voor de medische beroepsbeoefenaren aan het AMK [Algemeen Meldpunt Kindermishandeling], een nog lopende discussie in de politiek op dit moment.

Verder is er zo veel mogelijk aandacht en continuïteit voor de projecten nodig. Anders kom je niet verder.

Enkele knelpunten die Shamsa in haar werk tegenkomt is het gebrek aan tijd en geld. Zo traint zij medische beroepsbeoefenaren. Dit omvat een cursus internationale communicatie waarbij meisjesbesnijdenis één van de onderwerpen is. Hierbuiten is vrijwel geen ruimte om hiermee de diepte in te gaan....[?!]. Ook zou er meer geld beschikbaar mogen komen voor mensen die zich inzetten voor het onderwerp op vrijwillige basis. Zo ontvangen sleutelfiguren geen loon voor hun taken, terwijl deze functie zo belangrijk is ter bevordering van gedragsverandering.